

ÇOCUK TİCARETİ MAĞDURLARINA YARDIM VE MÜLAKAT REHBERİ:

KOLLUK GÜÇLERİ, GÖÇ UZMANLARI VE SINIR GÖREVLİLERİ İÇİN BİR KILAVUZ

RAHATSIZ
ETMEYİNİZ

REGIONAL SUPPORT OFFICE
THE BALI PROCESS

Bali Süreci Bölgesel Destek Ofisi (Regional Support Office - RSO), Asya-Pasifik bölgesindeki insan ticareti, insan kaçakçılığı ve diğer ilgili sınırötesi uluslararası suçlarla ilgili olarak mültecilerin korunması ve uluslararası göç konularında bölgesel işbirliğini desteklemek ve güçlendirmek amacıyla kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Örgütü ile istişare halinde bulunan ve Üye Devletlerden geçici görevlendirmeyle gelen görevliler tarafından desteklenen RSO, 45 Üye Devlet ve üç Uluslararası Kuruluş adına bilgi paylaşımını, ortak teknik kaynakların birleştirilmesini, en iyi uygulamaların karşılıklı paylaşımını ve kapasite geliştirmeyi sağlamaya yönelik pratik girişimlerde bulunmaktadır.

Bu rehber, Kamboçya Ulusal Polis Teşkilatı İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Çocuk Koruma Dairesi'nden geçici görevlendirmeyle RSO'ya gelen bir görevli tarafından ve diğer Bali Süreci Üye Devletleri ve çocuk koruma uzmanlarının yardımı ve desteği ile hazırlanmıştır.

Bu vesileyle, RSO, üye devletleri aşağıdaki şekillerde destekleme fırsatını değerlendireceğini bildirir:

- İnsan kaçakçılığı ve insan ticareti konularında benzer rehberler/kılavuzlar geliştirmek;
- Bu Rehberin kullanımı hakkında eğitim vermek;
- Üye devletlerden geçici görevlendirmeyle gelenleri desteklemek.

Daha fazla bilgi için lütfen aşağıdaki e-posta adresiyle iletişime geçiniz: info@rso.baliprocess.net

REHBERİN AMACI

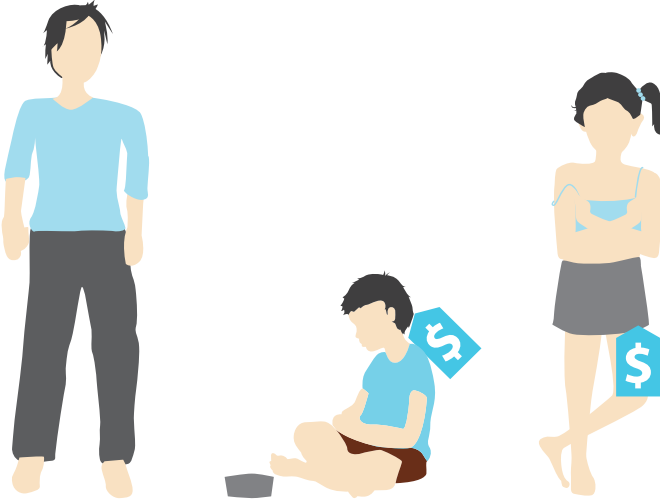
Bu Rehber, çocuk ticareti mağdurlarıyla temas eden ilk müdahale ekibi, kolluk güçleri ve göç/sınır yetkililerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Rehber, sözkonusu yetkililere, çocuğun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, çocuğu daha fazla zarardan koruma, çocuğa yardımcı olabilecek diğer kişilere/kurumlara uygun şekilde yönlendirmede bulunma ve çocukla mülakat yaparken dikkate alınacak hususları vurgulama konularında yardımcı olmaktadır.

Potansiyel çocuk mağdurla ilk temastan sonra, çocuk mağdurlarla mülakat konusunda özel olarak eğitilmiş uzmanlar yardıma çağırılmalıdır. Bu rehber, bu tür uzmanların uzmanlıklarının yerini almak niyetinde olmayıp daha ziyade uzman desteğine erişimi olmayan ancak çocuk mağdurla mülakat yapmak durumunda olan kolluk güçleri, göç uzmanları ve sınır görevlilerine pratik bir rehber niteliğindedir.

ÇOCUK TİCARETİ MAĞDURU:

- 18 yaşın altındaki herhangi bir kişi,
- temin edilmiş, bir yerden bir yere taşınmış, devredilmiş/ sevk edilmiş, veya barındırılmış,
- sömürü amaçlı,
- ülke içinde veya dışında.

Yasadışı araçların kullanılmış olup olmadığı veya çocuğun rıza gösterip göstermediği önemli değildir; Amaç, sömürü olduğu sürece çocuğun insan ticareti mağduru olduğu kabul edilir.

ÖNEMLİ - POTANSİYEL ÇOCUK MAĞDURLARA YARDIM EDERKEN HATIRLANMASI GEREKEN ÖNEMLİ NOKTALAR

AKILDA TUTULMASI GEREKEN EN TEMEL HUSUS:

Çocuk ticareti mağdurları adına yapılan her türlü işlem çocuğun yüksek yararını yansıtmalıdır. Bunun anlamı:

- İlk temastan sonra, potansiyel çocuk mağdurları derhal ilinizde bulunan ilgili çocuk hizmetleri veya sosyal hizmetler birimlerine veya çocuk mağdurlara yardım eden sivil toplum kuruluşlarına yönlendirin.
- Mümkünse, potansiyel çocuk mağdurlarla mülakatı bu konuda özel olarak eğitim almış uzman memurlar yapmalıdır.
- Çocuğa psikolojik veya fiziksel olarak zarar verecek bağırma, konuşmaya zorlama, sözlü olarak taciz etme veya vurma gibi her türlü eylemden kaçınınız.
- Çocuğun kendi hikayesini anlatırken rahat ve kendinden emin hissetmesini sağlamalısınız. Çocuk, kendisine nasıl yardım edileceğini ve nasıl korunacağını anlamalıdır. Çocuğa hikayesini duymak/dinlemek istediğinizi gösterecek şekilde davranmaya çalışmalısınız.
- Çocuk mağdurlar gözaltına alınmamalı veya gözaltına alınmış gibi hissettirilmemelidir. Çocuk mağdurlar, en kısa zamanda sığınmaevine veya benzeri güvenli ve uygun bir konaklama yerine yönlendirilmelidir.
- Bütün çocuk mağdurlara sınıf, cinsiyet, engel/yetenek, dil, din, ırk, etnik köken veya milliyetten bağımsız olarak eşit muamele edilmelidir. Tüm potansiyel çocuk ticareti mağdurları, yaşlarına uygun yardım, koruma ve desteği almalıdır.

Mağdurun 18 yaşın altında olup olmadığından emin olmasanız bile, yaşını doğrulayana kadar mağdura 18 yaşın altındaymış gibi aynı yardım, koruma ve desteği sunmalısınız.

POTANSİYEL ÇOCUK MAĞDURLA İLK KARŞILAŞMA

POTANSİYEL ÇOCUK MAĞDURLA İLK KARŞILAŞMANIZDA AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI DİKKATE ALMALISINIZ:

- Çocuğun güvende olduğundan, anlık tehlikelerden korunduğundan ve su, yiyecek, barınma, giyim, tuvalet erişimi ve ayrıca gerekirse tıbbi bakım ve dinlenme gibi acil ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.

ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARINA UYGUN HAREKET ETMEYİ UNUTMAYINIZ

- Çocuğu bir ebeveyni veya vasisi ile, özellikle de çocuk refakatsiz ise, tekrar bir araya getirmek tercih edilmelidir.
 - Çocuğa bir ebeveyni veya vasisi eşlik ediyorsa, ebeveynin veya vasinin çocuğun ticareti veya sömürüsüne dahil olduğundan şüphelenmek için bir nedeniniz olmadığı sürece, onları ayırmayınız.
 - Mülakat süreci tam olarak açıklanırsa, ebeveynler veya vasiler çocuğu daha iyi destekleyebilir.
 - Çocuğun kendisine eşlik eden yetişkin tarafından insan ticaretine maruz kaldığına dair güvenilir bilgi veya net göstergeler varsa, çocuğu, bu şüpheli insan tacirinden ayırmalısınız.
 - Çocuk ülkenizin vatandaşı değilse, çocuğun vatandaşı olduğu ülkenin elçiliği veya konsolosluğu ile irtibata geçiniz.
- Çocuğun saygınlığını azaltacak veya rencide edecek hiçbir şey yapmayınız. Örneğin: Onları kelepçelemeyin veya alıkoymayınız; her zaman onların ve ailelerinin mahremiyetini koruyunuz; onları halka açık yerlerde teşhir etmeyiniz; veya onları medyaya maruz bırakmayınız.
 - Çocuğun görünüşüne ve davranışına olduğu kadar sözlerine de dikkat ediniz.

POTANSİYEL ÇOCUK MAĞDURLA MÜLAKAT İÇİN HAZIRLIK

MÜLAKATIN PLANLANLAMA VE HAZIRLANMA AŞAMALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÖNEMLİ HUSUSLAR

- Çocuk, mağduru olduğu insan ticareti olayını paylaşmaya hazır olduğu zaman mülakatı gerçekleştiriniz. Zaman geçtikçe, çocuğun mağduru olduğu insan ticareti olayını tam olarak hatırlamayabileceğini de unutmayınız. Bazı mağdurların travmatik olaylardan sonra iyileşmeleri için daha uzun süre gerektiğini de göz önünde bulundurunuz.
- Çocuğun adı, yaşı, konuştuğu dil(ler) hakkında bilgi toplayınız ve çocuğun kültürel veya dini altyapısını/geçmişini, gelişimsel yeteneğini ve sağlığını düşününüz.
- Bir çocuğun hikayesi, ilgili tüm kaynaklardan (failler, diğer mağdurlar ve tanıklar) bilgi toplandıktan sonra daha iyi anlaşılabilir.
- Çocuğu konuşurken sürekli bölerek rahatsız etmemek veya hikayesini geciktirmekten kaçınmak için başka bir memurun not alıcı olarak hareket etmesi yararlı olabilir. Yasal olarak izin verildiği takdirde, soruşturma ve cezai adalet sürecinde insan ticareti olayının tekrar anlatılmasının çocukta oluşturacağı duygusal stresi azaltmak için video veya ses kayıtları kullanılabilir.

- Tercihen, çocuğa hemcinsi olan bir kişi tarafından mülakat yapılmalıdır.
- Mümkünse, mülakatı yapan kişi resmi bir üniforma değil, sivil kıyafetler giymelidir.

- Çocuğun gözünü korkutmamaya çalışınız.
- Mülakat odası çocuk için mümkün olduğu kadar rahat olmalıdır. Mümkünse, çocuğa başına gelenleri çizmesi için kağıt ve kurşun kalem veriniz.
- Tuvalet erişilebilir bir yerde olmalıdır.
- Temiz içme suyu ve mümkünse atıştırmalık hazırlayınız.

- Bir çocuğun görüşme sırasında daha fazla mola süresine ihtiyaç duyduğunu unutmayınız; bu nedenle bunun için fazladan zaman ayırınız. Bazen mülakatı sonuçlandırmak için bir günden fazla zamana ihtiyacınız olabilir, dolayısıyla ona göre plan yapınız.

İPUCU

Bir çocuğu insan ticareti mağduru olarak tanımlamak için Palermo Protokolü, tanımın iki unsurunun bulunmasının yeterli olduğunu belirtir – Fiiller ve Amaç. Mülakatınızda sorularınızın insan ticareti suçunun bu iki unsurunu ortaya çıkarmayı amaçladığından emin olunuz. Aşağıdaki unsurlara odaklanmayı unutmayınız:

FIİLLER

Kişi veya kişilerin:

- Temini
- Bir yerden bir yere taşınması
- Sevk edilmesi/ Devredilmesi
- Barındırılması veya teslim alınması

AMAÇ

Aşağıdaki şekillerde sömürüye uğraması*:

- Evlendirme,
- Fuhuş yaptıırma,
- Zorla çalıştırma,
- Ev içi hizmetlerde çalıştırma,
- Dilendirme,
- Borç köleliği,
- Vücut organlarının alınması,
- Çocuk satışı (yasadışı evlatlık alıp/verme/araç olma vb.)
- Cinsel sömürü (pornografik materyallerde kullanılması vb.)
- Çocuğun suçta kullanılması.

*Bu liste nihai olmayıp daha da genişletilebilir.

RESMİ MÜLAKAT

Çocuğa Karşı Doğru bir Yaklaşım Geliştiriniz

- Çocuğa arkadaşça davranarak rahat hissetmesini sağlayınız. Örneğin, mülakata ilgi alanlarını veya beğenilerini sorarak başlayabilirsiniz. Çocuğu dinleyiniz ve çocuğun kesintisiz olarak konuşmasına izin veriniz.
- Çocuğun davranışına, kullandığı kelimelere ve duygusal durumuna çok dikkat ediniz. Çocuğa baskı yapmayınız veya çocuğun gözünü korkutmayınız.

Gizliliği Koruyunuz

- Eğer çocuk tercih ederse, görüşme odasının kapısını kapatınız. Mülakat sırasında olabilecek kesintileri önlemek için kapiya "Rahatsız Etmeyiniz" veya "Girmeyiniz" işareti asınız.
- Radyo veya telefon iletişiminden rahatsız edilmeyeceğinizden emin olunuz.

Herşeyi Açıkça Anlatınız

- Kendinizi tanıtınız ve mülakatı gerçekleştirmenin amacını açıklayınız.
- Mülakat prosedürünü ve onun için nasıl faydalı olacağını çocuğa açıklayınız.
- Odada başka birileri bulunuyorsa, onları çocuğa tanıtınız ve onların neden orada olduklarını basit bir dille çocuğa açıklayınız.
- Çocuğa, kendisinin verdiği bilgilerin nasıl kullanılacağını ve nasıl gizli tutulacağını söyleyiniz.

- Çocuğa şunları açıklayınız:
 - Olay hakkında bilgisi yoksa veya bir soruya cevabı yoksa, "Bilmiyorum" demeli
 - Bir soruyu anlamıyorlarsa "Anlamıyorum" demeli.
 - Herhangi bir bilgiyi veya olayı unutursa "Hatırlamıyorum" demeli.

Uygun Bir Sorgulama Stili Kullanınız

- Geç ergenlik çağındaki veya ergen mağdurlar, yetişkinler için uygun olan soruları anlayabilir ve cevaplayabilirler, ancak daha küçük yaştaki çocuklar için kendi yaş ve olgunluk seviyelerine uygun sorular geliştirmek için özen gösterilmelidir.
- Mağdurun yaşı kaç olursa olsun, içinde cevabı olan Evet-Hayır soruları ("sizi kamyona koydular mı?" gibi) yerine, açık uçlu soruları ("ondan sonra ne oldu?" gibi) kullanmaya çalışınız.
- Aynı anda birden fazla soru sormayınız.
- Çocuklar, aşağıdaki gibi sorularla olay hakkında daha fazla ayrıntı sağlamaya yönlendirilebilirler :
 - Sonra ne oldu?
 - Ondan sonra ne oldu?
 - Ne gördün?
 - Ne duydun?
- Cevapları belirli bir yöne yönlendirmeye çalışmayınız. Yönlendirici veya kapalı uçlu sorular, açıklama için gerekli olmadıkça kullanılmamalıdır.

Dikkatli Bir Gözlemci Olunuz

- Detaylı not alındığından emin olunuz.
- Çocuğun beden dilini yakından inceleyiniz.

ÖNEMLİ

Görüşme odasının fazla kalabalık olmamasına dikkat ediniz ancak çocuğun mülakat sırasında ebeveyn veya vasi / destek personeli, sosyal hizmet uzmanı, veya psikolog gibi uygun bir yetişkin tarafından desteklenmesine de izin veriniz.

Çocuğa, mağduru olduğu insan ticareti olayı hakkında detaylı sorular sormadan önce, hikayesini kendi tarzıyla anlatma fırsatı verilmelidir.

Çocuğa, kendi yüksek yararının düşünüldüğünü ve önemsendiğini hissettiriniz.

MÜLAKAT SONRASI

Çocuğun mağduru olduğu insan ticareti olayını tam olarak paylaşmasının ardından, çocuk, desteğe ihtiyaç duymaya devam edecektir. Bu nedenle mülakat süreci tam olarak tamamlanmadan önce dikkat edilmesi gerekenler aşağıdadır.

- Mülakatı tamamlamadan önce çocuğun ifadesindeki temel kanıt unsurlarını özetleyin ve size söyleneni doğru anlayıp anlamadığınızı kontrol ediniz
- Çocuğun ne söylediğini çok basit bir dille açıklayınız ve bilmeniz gereken başka bir şey olup olmadığını sorunuz
- Çocuğa size sorması gereken başka bir şey olup olmadığını sorunuz.
- Çocuğa vaktinden ve gayretinden dolayı teşekkür ediniz ancak vakayı ifşa ettiğin için teşekkür ederiz gibi ifadelerden uzak durunuz. Örneğin, "Burada bizimle olup bu bilgileri paylaştığın için çok teşekkürler" (Genel olarak "açıkladığın sırlar için teşekkür ederim" dememelisiniz).

MÜLAKATI BİTİRME

Mülakatın sonunda çocuğa şu bilgileri vermelisiniz:

- bundan sonra ne olacak,
- çocuğa nasıl ve ne zaman yardım edeceksiniz,
- çocuğun başvurabileceği destek hizmetlerinin detayları,
- başka mülakata gerek olup olmayacağı, ve
- mülakatı yapanın iletişim bilgileri.

İPUCU : İSTENEN MÜLAKAT SONUCU

Mağdurun bakış açısından davanın tüm gerçeklerini doğru ve güvenilir bir şekilde tespit ediniz.

Diğer olguların çocuğun ifadesini desteklediği alanları belirleyiniz.

Aşağıdaki bölüm irtibat numaralarını yazmak için kullanılabilir.

ÇOCUK MAĞDUR DESTEK BÜROLARININ İRTİBAT BİLGİLERİ

YARDIM HATTI

.....
.....

TAHKİKAT OFİSİ

.....
.....

SOSYAL HİZMET BÜROSU

.....
.....

MAĞDUR UZMANI

.....
.....

DİĞER

.....
.....
.....
.....

REGIONAL SUPPORT OFFICE
THE BALI PROCESS

Regional Support Office - The Bali Process

27th Floor, Rajanakarn Building, 3 South Sathorn Road, Sathorn, Bangkok 10120, THAILAND

☎+66 2 343 9477 📠+66 2 676 7337 ✉info@rso.baliprocess.net

www.baliprocess.net/regional-support-office